

■ TRIBUNA POLITICA

Barat linguistic da scola per ina meglra chapientscha tranter las cuminanzas linguisticas

DA MARTIN JÄGER,
CUSSEGLIER GUVERNATIV

Tant la Constituziun federala sco er las leshas che sa basan sin quella obliqueschan la confederaziun ed ils chantuns da promover il barat da scolaras e scolars suror ils cunfins linguistics. La finamira è ina meglra chapientscha tranter las quatter cuminanzas linguisticas.

Ed uschia ha il cussegl federal danovamain accentuà – en sia missiva per finanzia la promoziun da la cultura federala durant ils onns 2016–2020 – la gronda impurtanza dal barat linguistic da scola ed ha mess a disposiziun contribuziuns supplementaras per quest intent. Avant dus mais, a chaschun da nossa dieta d’atun, avain nus 26 directuras e directurs da l’educaziun publica da tut ils chantuns pudì deliberar la strategia per promover il barat e la mobilitad ch’è vegnida elavurada ensemen cun la confederaziun.

In onn d’emprendissadi en in’altra regiun linguistica da la Svizra, in semester da studi a Barcelona u in champ da stad en Scandinavia – barat ed activitads da mobilitad èn ina contribuziun impurtanta per la coesiun sociala da la Svizra che ha uschè ina gronda diversità culturala e linguistica, sco er per integrar noss pajais en il context europeic e global. Barat e mobilitad èn ultra da quai premissas essenzialas per garantir la competitività e la capacità d’innovaziun e tras quai l’avegnir da la Svizra. Malgrà l’impurtanza incontestada dal ba-

rat e da la mobilitad mancava fin uss ina strategia cuminavla da la confederaziun e dals chantuns. Tras il document strategic ch’è vegnì concludì ussa duain il barat e la mobilitad d’entartar parts naturalas da las biografias da furmaziun e da lavur. La finamira è quella da rinforzar qualitativamain e quantitativamain il barat linguistic.

Per il chantun Grischun triling èsi da gronda impurtanza da promover il barat sin tut ils stgalims da scola en il context naziunal sco er intrachantunal. Sut quest aspect ha il cussegl grond incumbensà la regenza avant dus onns da sviluppar supplementarimain in concept chantunal per promover il barat linguistic da scola en il Grischun/Graubünden/Grigioni. Mes departament lavura il mument intensivamain vidlonder.

Dapi che las scolaras ed ils scolars grischuns da la scola primara emperendan ina segunda lingua chantunala sco emprima lingua estra è resultada en noss chantun ina paletta

legraivla da fitg differentas activitads da barat linguistic tranter las scolaras rumantschas, tudestgas e talianas. Ultra d’emnas compactas che pon – tenor l’ordinaziun da linguas – er vegnir subvenziunadas dal chantun han persunas d’instrucziun iniziatives da l’entir Grischun realisà ils ultims onns cun gronda fantasia fitg differentas pussaivladads interessantas da scuntrada tranter lur classas. Natiralmain han ins sviluppa en quest connex er variantas novas cun pussaivladads da scuntradas electronicas tranter stanzas da scola fitg distantas. Ultra da conferenzas da video modernas sur skype ha natiralmain lieu vinavant er il barat classic da brevs per posta.

La finamira da tut las activitads da barat – saja quai entaifer il Grischun, sin plaun naziunal u schizunt internaziunal – è, ultra da promover la cumpetenzza linguistica individuala, adina er quella da gidar a cuntanscher ina meglra chapientscha tranter las cuminanzas linguisticas da noss pajais. E questa chapientscha para ils ultims decennis – per mes displaschair – plitost d’esser sa diminuida che d’esser creschida. Nus en il Grischun essan dentant blier pli dependents dad ella che auters chantuns. Uschia vegn per exempel a mussar la proxima votaziun davart l’iniziativa No-Billag quant gronda che la chapientscha per ils basegns impurtants da medias da las minoritads linguisticas da noss pajais è tar la maiorità da las votantas e dals votants da la Svizra tudestga.